

Nadenken over ondergrens antibioticagebruik

Nederland moet gaan nadenken over een ondergrens aan het antibioticagebruik. Die boodschap geeft de Vlaamse hoogleraar Jeroen de Wulf aan de Nederlandse dierenartsen en veehouders. Te snel en te ver doorschieten in reductie is ongewenst. Volgens De Wulf is dat gebeurd in Denemarken; het is de Denen duur komen te staan.

Geesje Rotgers

JEROEN DE WULF

“Wij moeten Europees bepalen wat een normaal gebruik is.”

Foto: Faculteit Diergeneeskunde Gent

Jeroen de Wulf, hoogleraar veterinaire epidemiologie aan de faculteit Diergeneeskunde in Gent (België), blaast de lof-trompet op de jaarvergadering van dierenartsenorganisatie CPD deze maand. “Het is een enorme prestatie wat jullie Nederlanders hebben geleverd: bijna 60 procent antibioticareductie. Jullie zijn onze grote veldstudie in het noorden.” In de Belgische veehouderij werden soortgelijke hoeveelheden antibiotica gebruikt als in Nederland, maar hier bedraagt de reductie in de varkenshouderij nu zo’n 13 procent en in sommige andere sectoren moet nog worden begonnen met de aanpak. De Wulf heeft speciaal voor Nederland een boodschap: “Europa moet gaan nadenken over de ondergrens in het gebruik. Wij moeten met elkaar bepalen wat een normaal gebruik is.” De Denen zijn daar al keihard tegenaan gelopen, zij waren te ver doorgeschoten. De Deense veehouders en dierenartsen werden vorig jaar enorm onder vuur genomen door de publieke opinie toen bleek dat het gebruik van antibiotica met 5 procent was gestegen. In plaats van vreugde over de enorme prestatie die was geleverd, ontving de sector grote kritiek. Een geringe toename in het gebruik is logisch in een ongunstig jaar, als je de bodem hebt bereikt.

De Wulf waarschuwt Nederland voor een soortgelijk scenario.

Pas op de plaats

In de afgelopen jaren is regel op regel op regel gestapeld. Nederland wil het beste jongetje van de klas zijn en wij lopen inmiddels ver voor op anderen landen. Desondanks kan de veehouderij blijven rekenen op kritische blikken. “De reductie is nooit genoeg en wij worden afgeschilderd als een halve crimineel als wij toch een antibioticumbehandeling inzetten”, is de ervaring van een dierenarts in de zaal. Johanna Fink-Gremmels, emeritus hoogleraar aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, vindt dat het tijd wordt voor een pas op de plaats. Het antibioticumbeleid is een aantal jaren geleden ingezet, nog voordat er voldoende kennis was over bijvoorbeeld ESBL’s. “Inmiddels kennen wij de epidemiologie van de ESBL’s en die is iets anders dan wij destijds dachten. We moeten ons afvragen of wij overal de juiste beleidskeuzes hebben gemaakt.” Ook is er voortschrijdend wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de werkzaamheid van antibiotica. Bekend was dat hetzelfde antibioticum een grote variatie in werkzaamheid had. Waarom sloeg de behandeling bij het ene dier beter aan dan bij het andere? “Uit het onderzoek bleek dat een vroege behandeling een veel betere werking geeft en veel minder resistentie. Dat staat op gespannen voet met de beleidsregel dat er eerst een antibiogram moet worden gemaakt, alvorens wordt behandeld. De discussie hierover moeten wij durven aangaan”, stelt Fink-Gremmels. “Het beleid moet niet langer opjatten, maar temperen. Wij moeten de tijd krijgen voor optimalisatie van het antibioticumbeleid, en dat betekent nagaan wat de beste werking geeft met de minste resistentie.”

Belgen grijpen weer naar zinkoxide

Sinds kort is het in België weer toegestaan om zinkoxide (ZnO) te gebruiken bij biggen om het gebruik van antibiotica terug te dringen. De biggen krijgen een hoge dosering ZnO (2.500 ppm). Het risico op zinkresistentie is aanwezig en daarom worden de effecten goed gemonitord, vertelt De Wulf. De toepassing van zink bij de biggen heeft inmiddels geleid tot een behoorlijke reductie van het gebruik van het antibioticum colistine (6,3 procent reductie). Europa legde het gebruik van zinkoxide aan banden vanwege de belasting van het milieu. Inmiddels onderzoekt een Europese expertgroep of het verantwoord is om het product in te zetten.